SR®

10

ALTERED STATES

Země vzniku: USA 1980
Réžia: Ken Russell
Hrajú: William Hurt, Blair Brown, Rob Belaban
Literárna predloha: Paddy Chayefsky
Masky: Maurice Seiderman
Kamera: Jordan Cronenweth
Scénár: Sidney Aron
Specialne efekty: Bran Ferrer, Robbie Blalack, Jannie Shourt
Chuck Gasper

Eddie je študentom na lekárskej fakulte. Robí pokusy na svojich spolužiakoch. Najprv dá pokusnému objektu požit' drogu a potom ho ponorí do roztoku v izolačnom tanku. Ten sa podobá skor na ponorku z diel Julesa Verna. Na hlavu založí snímače EEG. Pod vplyvom drog a prostredníctvom ponorenia do roztoku može takto snímat' všetko, čo prežíva pokusný objekt. Mnohí si to pochvalujú. Sú nadšení. Proto sa mladý vedec sám rozhodne všetko skúsit' na sebe za asistencie svojho priatel'a Masona.

Na jednej študentskej party sa zoznámi so študentkou antropológie, ktorá sa volá Emily. Ich priatelstvo čoskoro prerastie do lásky. Pri jednom z milovaní sa Emily pýta: "Na čo stále myslíš?" "Na otca." znie odpoved. Nasleduje sekvencia obrazov, v ktorej vidíme malého Eddiha, mrtveho otca, ktorému na tvár padá látka s obrazom tváre. Otec si zhadzuje obraz z tváre. Ten padá na dlážku a horí. Otec sedí za stolom, pred ním je kríž. Ovce a barany. Otec sedí za stolom, pred ním kríž. Horiaci kríž. Otec vstáva. Vzduchom sa mihne nož. Zabíja barana. Krv strieka na obetný oltár. Na velkom kríži je ukrižovaný človek, ale miesto ludskej hlavy má hlavu baraniu. To všetko sú Eddiho zážitky v izolačnom tanku.

Opat sa stretne s Emily. Obaja si navzájom dajú vediet o tom, že dostali miesto na Harvardskej univerzite. Hned potom sa do-

hodnú na svadbe.

Uplynie niekolko rokov.

Mason prichádza k Eddiemu a Emily na návštevu. Všetko vyzerá byť v poriadku. Onedlho sa však dozvie, že v manželstve jeho priatelov niečo nie je v poriadku. K rozvodu nemajú daleko. Manželia sa rozhodnú pre posledný kompromis. Emily pojde do Afriky študovat nejaké vykopávky a Eddie ostane doma pri svojej práci. Mason sa pýta Eddieho: "Kedy si videl naposledy izolačný tank?"

"Nevidel som ho od svojich štúdií v New Yorku," odpovedá Eddie. Hned sa aj dozvie, prečo mu Mason položil túto otázku.

"V Mexiku objavil istý profesor indiánsky kmeň, ktorý robí z výtažku akýchsi húb neznámu drogu." Eddieho to zaujme tak, že sa rozhodne využit Emilyinu neprítomnost na cestu do Mexika.

Mexiko. Dvaja muži vyliezajú na náhornú plošinu. Profesor a Eddie. Eddie žiada svojho nového priatela, aby mu vybavil u Indianov možnost a súhlas zúčastnit sa velkého rituálu. Náčelník dáva súhlas.

V kotlíku vrie voda. Okolo neho sedia v kruhu Indiáni a Eddie. Každý Indián vhodí do kotlíka sušené huby. Náčelník požiada svojho hosta, aby mu podal ruku. Eddie poslúchne. Netuší však, čo stane. Skor ako si niečo stačí uvedomit, náčelník ho silne uchopí za podávanú ruku anožom mu do nej zareže. Krv nechá odkvapkat do kotlíka. Potom všetko zamieša. Kým profesor obväzuje ranu svojmu priatelovi, Indiáni už ochutnávajú, čo si navarili. Jednu lyžicu zje aj ošetrený Eddie. Hned nato začne blúznit a mať halucinácie. Vybieha z jaskyne. Vidí blesky a všeličo iné. Pred ním sa objavuje obrovský jašter. O chvílu má ženskú hlavu. Neskor aj telo. Leží a hladí uprene pred seba. Eddie vyjavene pozerá na ňu. Vietor nanáša piesok na obe ležiace telá. Úplne ich zasype.

Ráno. Eddie odchádza a odnáša si zo sebou troch indianskej drogy. Doma stretáva Masona a o všetkom mu porozpráva. Spolu sa vyberú za doktorom Arthurom. Ten je ochotný im pomoct a v podzemnom laboratóriu ukazuje nový typ izolačného tanku.

"Áno, požičiam vám to, ale viac odo mňa nežiadajte. Ak sa niečo stane, ja si umývam ruky," hovorí a odchádza. Eddie berie drogu a chce si lahnúť do roztokov tanku, keď sa vracia Artur.

"Nedalo ti to pokoja, však?" usmieva sa Mason a zatvára poklop na tanku. Prístroje sledujú činnost mozgu i srdca. Magnetofón zaznamenáva Eddieho slová.

"Som opočlovek. Som zarastený. Som sám. Nie. Už nie som sám. Sme traja. Vrháme sa na pasúce sa kozy. Chytám jednú. Trhám ju zubami. Krv strieka," Vtom sa ozve výkrik. Mason sa pýta Eddieho, či majú skončit.

"Nie. Je mi báječne," odpovedá Eddie. Mason si kludne sadne. Pokus pokračuje. Mason je vlaboratóriu sám. Keď pride Arthur, Eddie je už v tanku niekolko hodín. Spolu s Masonom otvoria prístroj a vykríknu od zdesenia. Eddie je úplne zakrvený na tvári. Vytahujú ho von a kladú na zem k stene. Eddie nemože hovorit. Rukou naznačuje, že chce pero a papier. Mason mu podáva poznámkový blok. Eddieho ruka sa trasie, ale podarí sa mu písat. Chce, aby mu odobrali krv na rozbor a chce si dat urobit RTG hlavy a krku. Obaja priatelia najprv odmietajú, ale na naliehanie po chvíli súhlasia.

Ked skontrolujú snímky, všetko vyzerá v poriadku. Eddie je v tom čase už schopný hovorit. Žiada o nový prieskum snímok. Arthur mu napokon sluby, že ich vezme ukázat odborníkovi.

"Má ten človek všetko v poradku?"

"Ale to nie je človek," odpovedá odborník

"Ved to sú snímky človeka. Mojho priatela."

"Nie. Ibaže tvojím priatelom je gorila." zakončuje rozhovor odborník.

Arthur tomu nemôže uverit. Je zhrozený. Uvažuje, čo sa mohlo stat. Eddie vysvetluje, že to, čo zažil v izolačnom tanku, bolo velmi skutočné. Snaží sa ich presvedčit, že v tanku pod vplyvom drogy prebehla jeho metamorfóza.

V noci sa Eddie prebúdza na náhlu bolesť v rukách. Pozerá na ruku, ktorá mu naviera, puchne a všetko opäť mizne. Vstane a ide do kuchyne. Pije. Zdá sa mu, že ruka držiaca pohár, nie je jeho vlastná. Ale niekoho iného. Opočloveka. Ide pod sprchu. Vodá steká po tele. Sleduje, ako voda kvapká na nohy. Strpne od hrozy. Miesto noh má chlpaté opičie laby. Zatacká sa a pozrie ešte raz. Nič. Nohy sú v poriadku.

Na druhý deň sa dožaduje opakovania experimentu. Mason s Arthurom však má strach a tak odmietajú.

To sa už z Afriky vracia Emily. Zdá sa, že odlúčenie prospelo ich vzájomnému vzťahu. Rozprávajú si svoje zážitky.

V noci sa Eddie tajne vyberie do laboratória. Vkĺzne do izolačného tanku, hneď potom, čo si prebral magnetofónovú pásku nahratú pri poslednom pokuse. Zavrie poklop. Všade je kľud. Všetko prebieha hladko. Vlastne nie. Poklop tanku sa zdvíha. Objavuje sa chlpatá ruka s pazúrmi.

Strážca laboratória ide na pravidelnú obchôdzku, keď začuje buchot. Opatrne sa priblíži k dverám a otvára ich. Ako blesk cez ne prebehne, čosi chlpaté. Strážca vystrašený tým, čo sa stalo, padá na zem. O chvíľu sa pozbiera a rozbehne sa na strážnicu, kde sedí jeho kolega. Za ním sa ozvú rýchle kroky. Otočí sa a zbadá, že za ním beží ochlpená obluda. Podarí sa mu dobehnúť na strážnicu skôr, ako ho chytí opica. Aj se svojim kolegom sa vyberú hladať zatúlanú pokusnú opicu, ktorej sa podarilo ujsť, ako sa domnievajú. Vyzbroja sa obuškami. Ale je to slabá zbraň, pretože opočlovek ich niekolkými údermi zneškodní a zanechá ich v bezvedomí ležať.

Zatým sa mu podarí vyjsť z budovy na ulicu. Vonku ho napadnú psy, ale podarí sa mu ujsť. Beží nočnými ulicami. Vedie ho hlad a snád akýsi inštinkt. Dobehne k múru. Preskočí ho. Ocitne sa zoči-voči nosorožcovi. Vyrušený z nočného spánku nestačí zaútočiť na nevítaného návštevníka, ktorý je rýchlejší a preskočí plot, a to už je pri slonoch. V dalšej klietke objaví mäso. Chce si ho vziať. Ale len tak-tak odtiahne ruku. Inák by o ňu prišiel.

Opočlovek sa blíži k dalšej klietke. Sú tam antilopy, gazely i kozy. Chce preliezť plot, keď dostane silný elektrický šok. Vylezie na strom a tak skočí do ohrady. Zvieratá sa splašia a rozutekajú. Opočlovek chytá skalu, hádže a zasahuje kozu

do hlavy. Koza padá. Opočlovek sa na ňu vrhá a trhá ju. Potom všade nastáva ticho a pokoj.

Reflektory auta osvetlujú ohradu. Auto zastavuje. Zamestnanec ZOO pri svetle baterky pozerá, či nie je poškodená ohrada. Zrazu znehybnie. Na zemi leží roztrhaná koza a pri nej nahý človek. Eddie.

Ráno prepúšťajú Eddieho z väzenia. Čaká ho manželka a Mason. Eddie opätovne žiada ďalší pokus. Mason odmieta a Arthur tiež nechce mať nič spoločné s novou drogou, o ktorej nikto nič nevie.

Napokon ich presvedčí. Nový pokus prebieha za prítomnosti Emily. V izolačnom tanku je aj kamera, ktorá sníma Eddieho a prenáša obraz na veľkú obrazovku. Eddie kľudne leží. Zrazu nastávajú akési poruchy. Muž v tanku kričí a sčasti sa mení. Chvíľku je to Eddie, chvíľku opočlovek. Obrazovka potemnieva. Z izolačného tanku vychádza žiara. Arthur udivene všetko sleduje cez pozorovatelnu. Mason pristupuje k tanku a otvára ho. Laboratóriom otrasie výbuch. Tlaková vlna hádže Masona o stenu. Emily kričí. Sklo na pozorovatelni sa rozbíja a stojaci Arthur padá následkom žiarenia na zem. Po chvíli sa Mason pozviecha a vynesie Emily na chodbu. Sám sa vracia do laboratória, ale už z neho nevychádza. Nový výbuch. Emily sa vonku preberia a vidí žiarenie cez dvere. Zrazu svetlo pohasne. Je tma. Emily vojde dnu. Na zemi nachádza Masona i Arthura. Obaja našťastie žijú. Ale čo je s Eddiem? Žije ešte? Chce ísť k tanku. Ten sa však rozpáli. Vidieť cez steny z kovu Eddieho, ako kričí. Tvár má zdeformovanú a znetvorenú. Nasleduje sekvencia obrazov, kde vidíme Eddieho ústa, oči, ich podstatu, atómy, bunky. V laboratóriu je množstvo vody. Emily sa brodí k tanku. Všetko svieti. Po hodnej chvíli sa objavuje Eddieho telo. Potom je ticho.

Všetci odvážajú bezvládneho Eddieho domov. Mason i Arthur sa presvedčia, že Eddie je v poriadku. Ale kým odídu, ten sa už sprchuje.

Emily stojí v spálni a pozerá na Eddieho, ako sa zastavuje vo dverách a zrazu nastáva čosi ako elektrický výboj. Eddie beží po chodbe preč od spálne. Emily ide za ním.

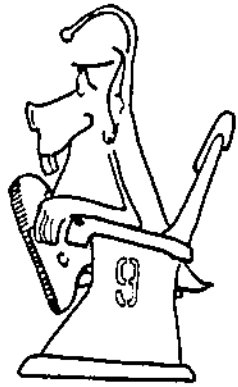
"Nesmieš, Eddie! Prekonaj to! Si silnejší!" kričí na manžela.

Ale Eddie je už v procese premien. Mení sa jeho tvár, jeho telo. Nie však na opočloveka, ale na bytosť ako z iného sveta. Bytosť plnú opuchlín. Bytosť žiariacu. Emily sa ho dotýka. Nastáva skrat a Emily sa mení na červeno žiariacu hviezdičku, ktorá ostáva pri dverách. Eddie vydáva z hrdla hrozný výkrik. Rukami bije o steny i o dlážku. Premeny trvajú ďalej. Plazí sa po dlážke bližšie a bližšie k Emily, ktorá žiari a trblieta sa. Eddie už netĺče len rukami o steny. Celým telom sa o ne hádže. Pri každom údere sa vracia do pôvodného stavu a vzápätí je metamorfazovaný do obludnej podoby. Ale stále viac a viac a na dlhšiu dobu sa stáva človekom. Áno, víťazí nad drogou svojou pevnou vôľou. Konečne je človekom. Pristupuje k žiariacej manželke. Objíma ju. Červenkastá žiara jej tela sa stráca. V náruči drží skutočnú Emily.

"Ľúbim ťa," šepkú si navzájom.

Píše sa 7. november 1980. Verejnosť sa tlačí pred dverami Ziegfeld Theatre v New Yorku. Je ohlásená zmena programu. Ide o takzvaný "Sneak preview" alebo akýsi predpremiérový test. Nikomu sa nepovedalo, čo bude nasledovať. Nikto nevie, čo ich čaká. Nikto nevie, že o chvíľu budú svedkami priam bombardovania obrazmi, svetlami, zvukovými i obrazovými efektami Kena Russella. Natáčanie začalo takmer v tajnosti a s veľkými ťažkosťami. Celý projekt začal Arthur Penn, ktorý po troch týždňoch odstupuje a nahradzuje ho Kenn Russell. Je priam nemožné, aby dvaja úplne rozdielni ľudia dokázali natočiť takýto film. Veď Penn je skôr režisér akčnejších filmov a Russell sa týmto filmom Altered States opatovne vrátil k filmárskej práci po dlhšej odmlke. A hneď sa pribral na zanechaný scenár plný fantázie a vzruchu. Napriek svojim predchádzajúcim filozofickým dielam natočil perfektný film.

PETER DUDÁŠ

American Ninja II.

Vznik : USA, 1987
Režie : Sam Fristenberg
Hrají : Michael Dudikoff

Bylo by hříchem věnovat tomuto filmu víc jak 15 řádků. Druhý příběh vychrtlého superbojovníka je tentokrát mírně přiodě do hávu SF. Policista představovaný Dudikoffem přijíždí se svým černým partákem do jakéhosi přístavního městečka, kde se už delší dobu za podivných okolností ztrácejí policajti a celý aparát je z toho na větvi. Hrdinové přijedou, všechny zlé zbijou a zjistí, že policajty unáší "zaměstnanci" nějakého zlého milionáře, který si z nich chemickou cestou vyrábí nemyslící stroje perfektně ovládající kung fu. Dudikoff je všechny pobije, čímž udělá milionářovi bolístku a pak, když jsou všichni umělí i neumělí ninjové zbití a všechno je rozbité, v klidu odjede jinam, kde je asi potřeba vybít nějaké zlé hromotluky. To je hrůza, jak hluboko film může klesnout! Takže: Matko přírodo, chraň nás před takovýma ninjárnama.
P.S.: Za zmínku snad stojí jen to, že Dudikoff vytvořil jednoho z computerových bojovníků ve filmu TRON.

Pavel Kolář

Návštěvník muzea

Exteriérové scény svého druhého filmu realizoval sovětský režisér Konstantin Lopuszenski na předměstích Leningradu. Tvůrce "Dopisů mrtvého člověka" i v tomto filmu vrací k tematu odpovědnosti člověka za zachování života na Zemi a jeho " Návštěvník muzea " bude opět katastrofickým filmem v oblasti filozofické SF. Jeho děj se odehrává v okamžiku, kdy se celá planeta stane obětí ekologické katastrofy a u obyvatelů se začnou objevovat neodvratitelné fyziologické změny, které jsou důsledkem změn genetického kódu. Rodící se mutanti jsou izolováni od zbytku společnosti ve speciálních rezervacích. Přes takovou "zakázanou zónu" musí projít i hrdina filmu, který putuje a hledá staré město, svatyni Moudrosti a Štěstí. Ve filmu vystupují převážně herci, kteří se dosud na plátně neobjevili.

Pavel Kolář

AMERICKÝ FILM

AMERICKÝ FILM : ZPRAVODAJSTVÍ ETK /Praha/

Fenomén světové kultury. Oceán fantazie, gejzíry nápadů, myšlenek, ale taky banalit, krutosti a kýče. Ročně víc než polovina světové produkce. To je Americký film.

Jak představit ty miliardy obrázků, které v průběhu století zazářily z pláten kin celého světa? Myslím, že na pouhých 800 m^2, které výstava v Malé hale PKOJF zabrala, je to téměř nemožné. Přesto to byl zajímavý pokus a částečně určitě přinesl i kýžené ovoce.

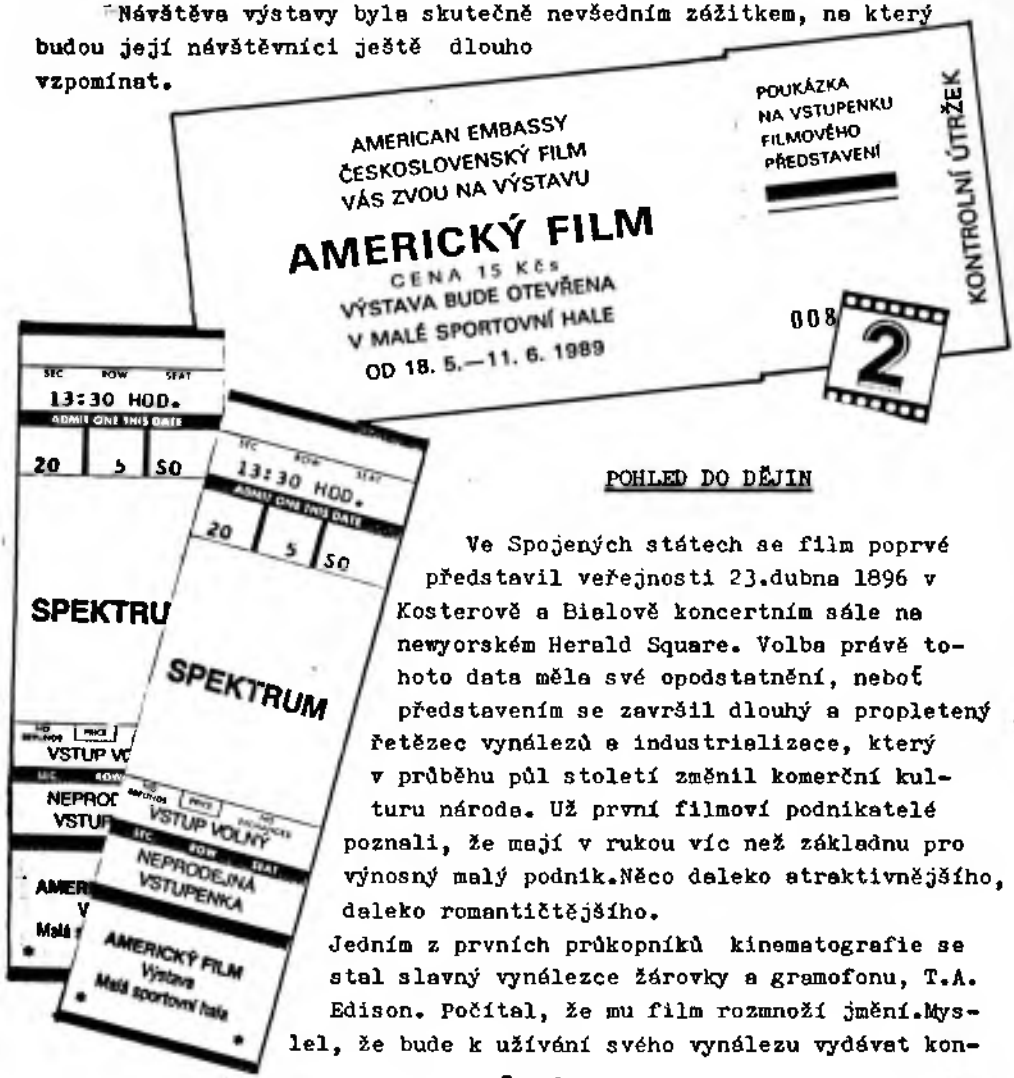
Celá expozice je putovní a instalována byla už v deseti evropských městech a po Praze ji bude možno obdivovat také v Bratislavě. Na výstavě je možno se seznámit s některými zajímavostmi tzv. "Hollywoodské legendy" z doby jejích počátků i její současnosti. Vystaveny byly kostýmy filmových hvězd - Marylin Monroe z filmu Jak si vzít milionáře, Charltona Hestona z filmu Desatero přikázání, nebo třeba Barbry Streisand ze slavného muzikálu Hello, Dolly!, etc.

Na nespočetném množství monitorů a malých plátnech byly nepřetržitě promítány ukázky z rozmanitých filmových děl od éry němého filmu až do současnosti a nechyběly ani reklamní snímky na video.

Velké množství fotografií, diapozitivů, gramofonových desek, videodesek i dokumentovalo rozkvět a rozmach amerického filmového průmyslu. Byl tu panel se sluchátky, ve kterých neustále zněly melodie z některých slavných filmů. Byl tu panel , na kterém byli vzpomenuti Češi, kteří v hollywoodských ateliérech aspoň trochu rozvířili hladinu a pronikli do podvědomí ať už diváků či odborníků. Byl tu vzpomenut Jiří Voskovec, Jiří Menzel, Theodor Pištěk a další.

Byl tu panel Jiřího Svěráka a jeho Ropéků. Stálo tu vystaveno několik Oscarů. Připravena byla i lákavá atrakce, kde si návštěvníci mohli nechat udělat fotku,jak sami přebírají tuto legendární cenu Academy Award. Bylo možno vidět kaskadérské kousky, práci trikařů a po prohlídce výstavy tu byla možnost směnit vstupenku na výstavu za lístek na jedno z pěti filmových představení, které běžely v pěti sálech PKOJF ,denně čtyřikrát.

Návštěva výstavy byla skutečně nevšedním zážitkem, na který budou její návštěvníci ještě dlouho vzpomínat.

POHLED DO DĚJIN

Ve Spojených státech se film poprvé představil veřejnosti 23.dubna 1896 v Kosterově a Bialově koncertním sále na newyorském Herald Square. Volba právě tohoto data měla své opodstatnění, neboť představením se završil dlouhý a propletený řetězec vynálezů a industrializece, který v průběhu půl století změnil komerční kulturu národa. Už první filmoví podnikatelé poznali, že mají v rukou víc než základnu pro výnosný malý podnik.Něco daleko atraktivnějšího, daleko romantičtějšího.

Jedním z prvních průkopníků kinematografie se stal slavný vynálezce žárovky a gramofonu, T.A. Edison. Počítal, že mu film rozmnoží jmění.Myslel, že bude k užívání svého vynálezu vydávat kon-

cesi , účtovat poplatek z každého decimetru filmu, který jimi projde, a tvrdě soudně stíhat všechny, kdo poruší podmínky patentu.

Tento plán však trpěl zásadním nedostatkem - špatně odhadl filmový trh. Filmy nejsou ocelové ingoty, ani žárovky. Také Edison vyráběl s přátelj krátké filmy. Byly to většinou pohledy na přírodní scenérii a záznamy veřejných událostí, většinou k demonstrování nového a výnosného vynálezu zvědavé veřejnosti. Dosáhli sice jisté tržní stability,ale přehlédli několik důležitých bodů. Nedostatek zájmu o obsah brzy Edisonovu skupinu ohrozil a publika začalo rychle ubývat. Diváci zkrátka toužili po úniku z reality, pohled na všední realitu je nelákal.

Uvedením "Velké vlakové loupeže"/1903/ začaly filmy na tento požadavek reagovat. Nabízely krátké filmy s příběhem. Avšak s vyjímkou westernů, zobrazovala většina těchto asi desetiminutových dílek obyčejné lidi v obyčejných situacích, které byly zpracovány bezmyšlenkovitým anekdotickým způsobem, s nízkými výrobními náklady.To, že filmy obsahují větší potenciál,se začalo formovat až kolem roku 1908, kdy se v newyorském filmovém studiu Biograph objevil neúspěšný divadelní herec a dramatik D.W.Griffith.

Miloval ono velkolepé romantické gesto, melodramaticky přednesené a efektně inscenované,a bez výhrad přejal jeho konvence:Mnohovrstvené zápletky, velké množství postav, grandiózní a exotické výpravy, napínavou konfrontaci ryzího dobra a nefalšovaného zla. Griffith natočil za šest let u Biographu 400 filmů a pod jeho vlivem už v té době vyrostla celá generace tvůrců,ale i diváků, kteří postupně poznali, co mohou v kinech očekávat.

Okolo roku 1912 začaly filmy dosahovat značné délky. Bylo jasné, že teoreticky neexistuje žádná hranice,která by bránila vyprávění příběhů jakéhokoliv délky.Jediný problém byl finanční.Už nešlo natáčet za pár stovek dolarů.To ovšem znamenalo, že zprůmyslnění filmu se konečně ocitlo na dosah ruky.

Docházelo i k jiným změnám v přístupu k filmu. Herci zpočátku zůstávali v anonymitě, a rádi, protože považovali práci pro film za nedůstojnou svého umění. Diváci však začali jevit zájem naprosto novým způsobem, chtěli vědět o svých oblíbencích víc a tento hlad dále živily i masové sdělovací prostředky. Zrodila se hvězda a filmoví magnáti poznali, že se vyplatí vyplácet těmto hvězdám milionové honoráře. Už v roce 1915.

Návštěvnost rostla rok od roku.Zisky samozřejmě taky. A v polovině 30. let se zařadila k oceli a automobilům jako největší přispěvatel do hrubého národního produktu. A svůj význam a postavení film dodnes neztratil.

3

OČIMA SCIFISTY čili jak jsem to viděl já.

"Film nemá hranic, je jen stužkou snů..." tento výrok amerického herce a režiséra Orsona Wellese / nám známého coby autora legendární rozhlasové dramatizace Wellsovy Války světů / je zavěšen jako úvod do expozice amerického filmu a mě se v ten okamžik vybavují "Světy bez hranic", kniha Bertila Martenssona, či stejnojmenný seriál o SF filmu vycházející kdysi ve Filmu a Divadle.

Než však stačím tuto myšlenku za chůze domyslet, stojí před námi jedna z mladých uvaděček a se slovy "Vítejte na výstavě Americký film" nám podává propagační materiály. Pravdu řečeno, mile mě to překvapilo a marně dumám a dumám, kdy se mi něco podobného stalo naposledy. To už ovšem vcházíme mezi první panely. Mijíme fotografii G.Bushe a jeho slova na přivítanou a oko podvědomně začíná vyhledávat objekty do obce SF náležející.

Není to nic těžkého. Nachází je hned za první zatáčkou. Na panelech, přímo proti kostýmům / viz.část I./ je zachycen stručný vývoj americké kinematografie a v nepřeberném množství malých fotografií a doplňkových textů probleskují snímky ze slavných SF. Je tu King Kong, o kousek dál 2001 : A Space Odyssey, Ghostbusters a další a další snímky a texty, které dávají najevo, že produkce SF byla a je důležitou součástí této nejmohutnější kinematografie.

Další zatáčka tento dojem jen potvrzuje . Na dvou obrazovkách nepřetržitě a simultánně běží ukázky z filmů King Kong a Neviditelný. Mezi nimi pak jsou umístěny panely s fotografiemi populárních monster.Je tu Frankenstein,vlkodlak, Dracula, nechybí nestvůra z Černé Laguny ani fantom opery.Všichni v životní velikosti. O kousek dál fotografie R2D2 ze Ster Wars, bohužel bez jakékoliv popisky, takže kdo film nezná, nedokáže si fotografii zařadit. Skoro naproti božská Barbarella, ta dokonce lehce ve velikosti nadživotní. Zaslouží si to. Ano, na každém kroku tady člověk naráží na SF motivy.

O kousek dál celá jedna stěna věnovaná trikařům a jejich práci. Na třech obrazovkách souběžně běží ukázky z filmů, kde triky a zvláštní efekty tvoří jednu z důležitých složek. Samozřejmě, že 90% s hla-

vičkou SF: vševičící létající stroje marťanů z Války světů, průlet monolitem z 2001 : A Space Odyssey, otevření Archy úmluvy z Dobyvatelů ztracené archy, převrácení zaoceánské lodi z Dobrodružství Poseidonu, souboj s chobotnicí z Vernova 20 000 mil pod mořem, a další ukázky, třeba ještě z filmů Zemětřesení a Černá díra. Na stěnách okolo fotografie z dalších filmů a z jejich natáčení: je tu možno zahlédnout záběry z Návratu Jediho, E.T., Trona, 2001: Vesmírné odyssey, Dobyvatelů ztracené archy a dalších. Hned vedle panel s E.T. a jedním z jeho filmových představitelů Patem Bilonem, se kterými se může kdokoliv vyfotografovat.

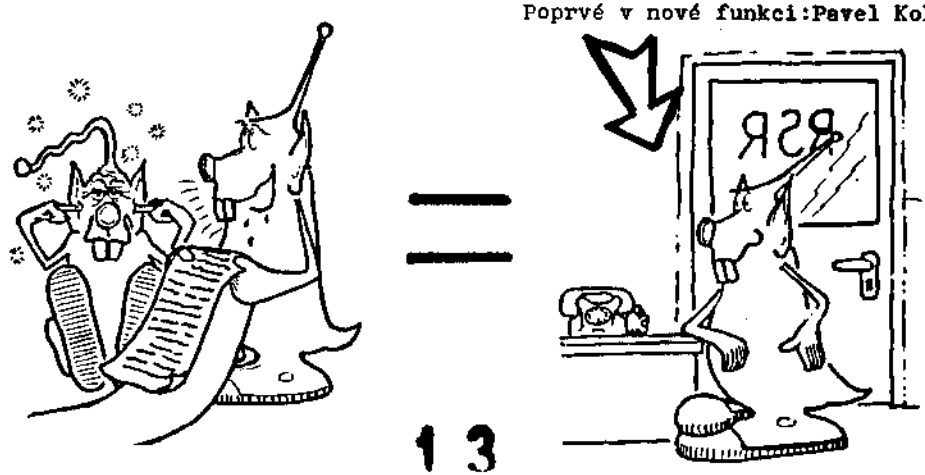
Naproti jsou vystavené videokazety a videodesky. Ani tady nechybí zástupce SF. Je tu videokazeta se Supermanem a videodeska s filmem Road Warrior což je alternativní název pro Mad Maxe II. A zase jen o kousek dál obrazovka s ukázkami kaskadérské práce /Dobyvatelé ztracené archy/ a naproti obrovská barevná fotografie z Návratu Jediho-R2D2 a C3PO na cestě k sídlu Jaba du Hata, které je vidět na obzoru.

A to už jsme téměř u konce výstavy. Oko může být spokojeno. Jen škoda, že mezi uváděnými filmy , na které je možno si vyměnit vstupenku , žádný SF není. Jdeme tedy na Popelku z produkce Walta Disneye z roku 1950. Nelitujeme.

4. NA ZÁVĚR

Jediné,co mě osobně na výstavě chybělo,je panel věnovaný herečce Sigourney Weaverové. Kdyby tam byl, tak už by ta výstava neměla žádnou chybu.

Poprvé v nové funkci:Pavel Kolář

Trosečníci ve vesmíru

Země původu: Francie, 1975
Režie:Jean Image
Dialogy: Frank Image
Kamera: Brassard
Střih: Olaf
Hudba: Freed

Obsah: Chlapec Niki a dívka Babeta si postavili kosmický koráb Arago X-001, ale nemohou s ním odletět, protože neumějí nastartovat motory. Pomůže jim jejich pes Jupiter, který se s energií a ochotou sobě vlastní vrhne do útrob hvězdoletu. Způsobí však požár.

V té chvíli se k nim na vrtulce vyčnívající z hlavy spustí robot Blik, trosečník, který jediný přežil přepadení své kosmické lodi nepřáteli. Ubité motory opraví a požádá o svolení použít Nikiho lodi k návratu na svou planetu Dlikánii. Představí se jako Blik.

Obě děti nadšeně souhlasí. Pes žárlí a brblá.

Arago majestátně rotuje tmou vestylu UFO. Když se Blik pokusí navázat spojení se svým šéfem Nadblikem, ruší jej interference. Niki brzy objeví zdroj poruch. Je jím pirátská družice se znakem orla na plášti.

Arago ji začne stíhat. Družice přistane na červené planetě. Niki, Babeta a Blik ji jdou prozkoumat. Při okukování jejího pláště jsou chyceni do silového pole a teprve statečný Jupiter, který podle Blikových pokynů odstraní červenou baterii čouhající nahoře, je osvobodí.

Následuje přistání na zelené planetě, kde jsou přátelé chyceni žahouny. Když Niki zjistí, že žahouni potřebují lidskou krev, nabídne se, aby zachránil ostatní. Jeho oběť je žahouny přijata, ale Babeta s Blikem a Jupiterem věrolomně přepadnou operační sál a Nikiho osvobodí. Následuje honička v žahounských kosmických lodích, kterou hrdinové příběhu vyhrají.

Konečně jsou na cestě k Dlikánii.

Během relace, v níž Blik upřesňuje čas příletu, je Načblikem požádán o záchranu hvězdoletu Kosmos, který Blikům ukradli Habáni.

Arago dohoní Kosmos a Habáni po zdvořilé prosbě o navrácení lodi přísahají na "velikého Manitoua", že ho po příletu domů vrátí.

Děti i Blik uvěří, letí za nimi a padnou do pasti. Jsou uvedeni před Velkého, což je kombinace čtyř robotů Habánů na sobě, a odsouzeni k smrti ulechtáním. Z cely smrti je zachrání růžový Habán revolucionář. Tehdy Blika napadne přátele zneviditelnit. Neviditelný pes Jupiter převrhne Velkého Manitoua a ten se rozpadne. Dojde k převratu a vítězná strana Kosmos vrátí.

Děti i Blik jsou na Blikánii uvítáni s poctami přiměřenými jejich hrdinství. Následuje triumfální návrat domů.

Kreslený film Trosečníci ve vesmíru byl určen nejmenším divákům. Zatímco já jsem si tiše zoufal, mé děti se dobře bavily. Nejvíc se jim líbily psovy uši vyčnívající ze skafandru a malebně vlající ve vakuu.

Film byl bezvadně dabován: Niki-Bednář
Babeta - Šecová
Blik - Brousek
Jupiter- Filipovský
Nadblik- Prachař
další...Moučka, Páž aj.

Film je výrazným komiksovým zážitkem, který lze doporučit všem fanům do deseti let.

V Praze 27.3.1989 S.Švachouček

Beru čistý papír a zánovní pásku do psacího stroje, abych vylíčil dojmy z letošního Parconu.

Konal se v Olomouci. Pro mnoho lidí to je trochu z ruky. Připočteme-li k tomu výši vložného, stane se pochopitelným, že ze své smečky jsem nakonec vlastně jel sám.

Na místě jsem zjistil, že vlastní vložné bez ubytování dělá 160 Kčs. Poměrně vysoká částka zahrnovala Kočas za 26,- v tašce spolu s plakátem a samolepkou. Hlavní složkou však byly zřejmě rozpočtené náklady na pronájem prostorů kulturního domu Sigma, kde se akce konala.

Pro mne osobně to znamenalo velmi dobrý dojem a příslušného příspěvku jsem nelitoval. Byl to první Parcon, kde jsem se dostal bez potíží kamkoliv, kde se něco zajímavého dělo. Kapacita sálů stačila nejen na video, ale i na "malé" akce jako jsou besedy.

Ve čtvrtek 29.6. jsem absolvoval videonářez od firmy ADA. Saša Hlinka uvedl a my shlédli : Innerspace, Angel Heart, Spaceballs a několik epizod z Amazing Stories. Bylo to pěkné. Zvláště se mi líbil film Spaceballs. Kolem 0^{30} začínal film Kdo křivě obvinil Králíka Rogera, ten už shlédli vytrvalci beze mne. Šel jsem spát, protože už jsem nerozeznával zvířátka na plátně od lidí v sále. Je to jistě škoda, ale film vičený za takového stavu by byl vlastně neviděný.

V pátek jsem vstal poslušen pracovního automatismu ráno v 5^{30}. Můj spolubydlící Luděk Navrátil z Horního Jelení u Pardubic vstal také velmi časně, takže jsme si dali salát a kakao v mléčném baru za rohem a vrhli se kolem 7^{30} do děje.

Ve velkém sále se promítalo. Byly to další Amazing Stories o dívkách namíchaných z kouzelného lektvaru. Bylo to pěkné a vtipné. Co bylo dál, nevím. Proklábosil jsem to s Rodrem, Hlaváčem a T. Rotreklem. Pak jsem si skočil na oběd a následovalo shlédnutí Mechanického pomeranče, který jsem do té doby neviděl a kvůli panu Rotreklovi jsem se s ním vlastně už rozloučil. Jenže program měl naštěstí skluz.

Odpoledne byly různé besedy a přednášky. Nejzajímavější byla asi beseda Zdeňka Pampše o historii fandomu. Přestože byla pevně koncipovaná, Zdeněk předal slovo i jiným, aby oživil své vzpomínky pohledem z jiné strany. Výsledkem bylo to, že přednáška odbíhala a vylévala se z předurčeného koryta, někdy docela zajímavě. Při té příležitosti Vlado Srpoň ohlásil

konání příštího Parconu v Bratislavě na 7. až 9.9.1990.

Mělo by jít o velkorysé pojatou akci, při níž by se měli zapojit prakticky všichni, kdo jsou ochotni čímkoliv přispět.

Po skončení besedy jsem uvítal příjezd Iva Železného s Hlavičkou a Jedličkou, protože se mi zdálo, že by to byla ta pravá společnost, která by mne mohla správně zavést někam na dobrou večeři. Nebyl jsem zklamán. Honza Hlavička si sice květnatě zoufal cestou na ubytovnu, kam ho zařadili, ale překonal všechny nesnáze. Nakonec jsme nejen opovrhli řadou restaurací, které se nám znelíbily tím, že měly zavřeno atd., ale i vybrali tu jedinou pravou. Tam jsem ochutnal místní specialitu - daňčí guláš - podle Ivova pohledu a poznámek jsem pochopil, že nejsem přehnaně vybíravý. Ale i to jsme napravili / smaženým sýrem/ a večer proběhl v příjemné debatě, která s SF neměla nic společného.

Sobotu hned v 8^{00} zahájil svou přednáškou Ondřej Neff. Nebyl tak zábavný a vtipný jako jindy, ale i letos se projevil jeho talent vyhmátnout podstatné. V krátkém projevu navrhl zreformovat soutěž o Kloka zhruba podle vzoru Nebuly. Znamenalo by to rozdělit práce do kategorií povídka, novela, román. Dále by bylo podle návrhu vhodné vyčlenit skupinu význačných prací v každé kategorii a mezi nimi už nedělat žebříček, čímž by se potlačilo rozdělení na "druhé" až "patnácté" místo, které při subjektivním hodnocení stejně nutně klame a nevyjadřuje odstup těchto prací vůči průměru. Kromě toho doporučil ustavit celostátní soutěže pro horror a fantasy. Hlavní důraz kladl na snahu získání podpory veřejnosti pro SF.

Jeho přednáška trvala hodinu a deset minut a stala se programovým prohlášením pro současný československý fandom. Zdali se podle něj budou fanové řídit, to se uvidí. Jsem ale přesvědčen, že měl pravdu a bylo by vhodné jeho názory uvážit a následovat.

V 10^{00} nastoupil na pódium Jaroslav Veis. Podpořil Neffovy návrhy a pak se dal do velmi zajímavé přednášky o osobním setkání s Asimovem, ale hlavně o tom, co znamená pro Ameriku SF a co pro SF znamená Amerika. Dal nám trochu nahlédnout do jiného světa a uvedl na pravou míru některé naše iluze o popularitě východní SF ve světě.

Skončil právě včas, abych mohl jít naproti Olině. Žena za mnou přijela, aby projevila dobrou vůli, kterou jsem zatím u ní vzhledem k SF / a zvláště k té své / postrádal.

Po obědě začala ve 14^{00} beseda s vydavateli. Pánové Pecinovský, Železný a Kantor velmi zajímavě vyprávěli o specifice nakladatelské práce. Nikdo se nenudil, slabším povahám lezly oči z důlků.

Následovaly další přednášky a besedy, ale já jsem na burze zakoupil zachovalou knihu Šest dní na Luně jedna a chvátal k panu Kotreklovi pro autogram. Bohužel jsem slyšel už jen část jeho přednášky, ale získal jsem podpis.

Po něm nastoupil Kája Saudek. Byl vtipný stejně jako ve svých kresbách, takže jeho vystoupení, které se snažil každých pět minut ukončit, se protáhlo na čtyřicetpět.

Pokus o večeři před večerním programem nevyšel.

V 19^{00} jsem se se ženou v závěsu vplížil hladov do velkého sálu KD Sigma a zasedl ke stolu. Prázdný žaludek mne naplnil neveselými myšlenkami. Byl jsem si jist, že jedinou naději na umístění má povídka Otvírák na konzervy, tedy z těch mých. Jenže v kategorii krátkých povídek proběhlo vyhlašování bez jediné zmínky o mé maličkosti. Propadl jsem tedy realismu, jak nazývám duševní stavy, na které lékaři předepisují rozveselující preparáty.

V hlavní kategorii však zaznělo povědomé a mezi několika přáteli světově známé jméno na osmém místě. Je to pro mne zatím nejlepší umístění na Parconu. Obrovská úleva a radost! Ukázalo se, že kategorie krátkých povídek je do šesti stran a já měl osm.

Ale nebudu mluvit jen o sobě. O osm míst byl lepší Honza Hlavička, Hloka za zásluhy dostal V. Talaš a Ludvíka za zásluhy Pavel Kosek.

Pominu-li zpáteční cestu vlakem , které předcházelo posezení na diskotéce, zbývají z Parconu ještě dva důležité body.

Prvním byla maska Honzy Pavlíka a Caroly Biedermanové, jakožto pana Spocka a Uhuru. Oběma to velice slušelo. Zatímco pana Spocka snesla žena klidně, od Uhuru mne odtáhla. Věděla proč.

Druhým byla zapeklitá otázka Ondřeje Neffa, kterou položil Parconáům na pódiu, když jim místo polibku Inky Jelínkové nabídl doušek slivovice. Chtěl vědět, co bylo lepší.

Já osobně se domnívám, že obojí bylo bezva. Jako suchý vě-

dec jsem nejprve analyzoval klady obou prvků a navrhl jsem přátelům, abychom na příštím Parconu zkusili obojí kombinovat. Odporní realisté se mne s nevinnou tváří ptali, zdali to myslím tak, že bychom měli za rok dostávat polibky od Neffa.

Nechtěl bych se nikoho dotknout, proto se přiznám, že můj první návrh byl neuvážený. Nepromyslel jsem dostatečně důkladně všechny možnosti, které tento případ nabízí.

Proto navrhuji, že jsem ochoten záležitost vědecky, to jest na základě vyhodnocení opakovaného experimentu, zkoumat. Otázka kvalitativního rozdílu mezi Neffovým nápojem a oceněním za minulý rok je komplexní a musí být řešena s plnou odpovědností.

Domnívám se, že by nebylo správné hned v základní fázi výzkumu přikročit k posuzování kombinací, variací a permutací těchto prvků. Nejdříve je třeba analyzovat tyto základní prvky.

Jako mnohokrát v minulosti, kdy lékaři na sobě zkoušeli nové léky, jsem připraven poskytnout k první fázi experimentu sám sebe. Až padnu, nahradí mne jistě jiní. Tak nejlépe dokážou světu, že Parconán klub není jen prázdné slovo!

S.Švachouček

OBSAH

Altered States /il. Jana Kaplanová/ 1
Altered States /Peter Dudáš/ 2
American Ninja II /Pavel Kolář/ 8
Návštěvník muzea /Pavel Kolář/ 8
Americký film /Pavel Kolář/ 9
Trosečníci ve vesmíru /Slávek Švachouček/ 14
Parcon 1989 /Slávek Švachouček/ 15
Obsah 19
Pavel K. a Jana K. na výstavě Americký film /foto P.aJ.K!/.. 20

SVĚTELNÉ ROKY - Filmově-reportážní magazín pro problematiku SF. Vydává Scifia of C.A.F. & company KSPVTU v nakladatelství Bellatrix. Příspěvky posílejte na adresu redakce. Veškerá autorská práva vyhrazena. Výhradně pro soukromou potřebu odběratelů. Číslo bylo dáno do tisku 27.8.1989. Vyšlo na podzim 1989. Náklad 11 výtisků. ZDARMA.

© RSR 1989

Cizojazyčné texty neprošly jazykovou úpravou.

